

CIG-Saúde Laboral

Boletín nº 39

Nº 39 XULLO 2021 CIG - GABINETE TÉCNICO CONFEDERAL DE SAÚDE LABORAL www.cigsaudelaboral.org

SUMARIO

ANÁLISE/OPINIÓN

DESIGUALDADE, TRABALLO E XUSTIZA SOCIAL

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

INFORMACIÓN TÉCNICA

RISCO QUÍMICO: FICHAS DE DATOS DE SEGURIDADE

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

INFORMACIÓN TÉCNICA

AXENTES CANCERÍXENOS NO TRABALLO

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

INFORMACIÓN

REAL DECRETO 427/2021, do 15 de xuño, polo que se modifica o Real Decreto 665/1997, do 12 de maio, sobre a protección dos traballadores contra os riscos relacionados coa exposición a axentes canceríxenos durante o traballo

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

SABÍAS QUE..?

NANOTECNOLOXÍA: UN RISCO DE DIFÍCIL PREVENCIÓN

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

ANÁLISE/OPINIÓN

SINDICALISMO

SINDICALISMO E PREVENCIÓN

Desigualdade, traballo e xustiza social

FINANCIADO POR:

CÓD. ACCIÓN: PTE ASIGNACIÓN

DE TRABALLO
Y ECONOMÍA SOCIAL

FUNDACIÓN
ESTATAL PARA
LA PREVENCIÓN
DE RIESGOS
LABORALES, F.S.P.

Confederación Intersindical Galega

Sindicalismo e prevención

Vai xa moito tempo que se sabe con certeza que a participación dos traballadores/as na mellora das súas condicións de traballo, constitúe un elemento fundamental e insubstituíble na mellora real da seguridade, a prevención de accidentes e a saúde laboral no camiño da consecución dunhas mellores condicións de vida. Como entón renunciar a participar plenamente nesta área estratéxica e fundamental da actividade e a acción sindical?

A lexislación actual en materia preventiva emanada e enmarcada na lexislación europea en materia de seguridade e saúde laboral, habilita como preferente e prioritaria a participación dos traballadores/as e as súas organizacións representativas nas diferentes modalidades organizativas previstas pola lei a fin de facilitar a súa implicación na xestión da prevención de riscos laborais, promover a implantación de medidas preventivas e en definitiva poder incidir na mellora da seguridade e as condicións de traballo, como parte do dereito fundamental e innegociable a desenvolver a súa actividade laboral dunha forma digna e segura.

Diversos estudos e traballos científicos promovidos polos sindicatos do Reino Unido, TUC (Trade Unión Confederation), teñen evidenciado que a actividade dos sindicatos de clase en materia preventiva realizada polos seus delega-

dos/as, afiliados e as súas estruturas técnicas de apoio e asesoramento en materia de prevención, inflúen e repercuten moi positivamente na mellora da seguridade e das condicións de traballo nas empresas, propiciando o que se deu en chamar “o efecto sindicato”, que demostra que cando nas empresas existen delegados/as, afiliados/as apoiados por estruturas técnicas de prevención das organizacións sindicais, multiplícanse as intervencións e propostas de mellora das políticas e actuacións de prevención de riscos laborais nas empresas, con resultados significativamente máis positivos que cando estas estruturas non existen nin participan.

EFFECTOS CONSTATADOS DA PARTICIPACIÓN SINDICAL NA PREVENCIÓN

Neste senso diversos estudos posteriores conseguiron identificar os elementos positivos máis significativos que se producen nas empresas como consecuencia da participación activa dos sindicatos de clase na identificación dos riscos e nos posteriores procesos e actividades preventivas, a saber:

- As empresas nas que actúan preventivamente as condicións de traballo melloran significativamente.
- Os salarios incrementáanse progresivamente.

- Cúmrese máis a normativa en materia de prevención de riscos laborais.
- Prodúcense menos accidentes de traballo.
- Cando acontece un incidente ou un accidente, estes comunícanse e abórdanse dun xeito mellor e máis efectivo.
- A Inspección de Traballo actúa na empresa dun modo máis frecuente e esixente co cumprimento da normativa preventiva.
- No cómputo xeral desenvólvense máis actividades e iniciativas preventivas que no resto.
- Promóvese e realízase unha maior e mellor actividade formativa dos traballadores/as en materia preventiva.
- Desenvólvese, asúmese e intégrase progresivamente unha maior e mellor cultura preventiva, tanto da empresa como dos traballadores/as.
- A actividade sindical en materia de prevención provoca que se incorporen e activen actividades preventivas destinadas a actuar contra un maior número de riscos máis aló dos que poderían ser considerados como tradicionais, tais como: riscos organizativos, riscos psicosociais, riscos químicos, ergonómicos, medioambientais, ...

Sen dúbida algunha, alí onde os/as delegados/as sindicais e de prevención actúan xunto cos afiliados/as co apoio dos Gabinetes Técnicos de Prevención das organizacións sindicais, as condicións de traballo desas empresas sempre rematan por ser significativamente mellores. Incrementar a visibilización dos problemas de seguridade das empresas, axuda extraordina-

riamente a un mellor coñecemento e concienciación sobre os mesmos, tanto das estruturas de dirección como dos traballadores/as, incrementándose os niveis de implicación e participación na procura de solucións e implantación de medidas preventivas eficientes e eficaces.

DIFICULTADES E ATRANCOS

Resulta evidente que na maioría das veces a intervención preventiva de delegados/as e/ou afiliados/as non é simple nin doada de realizar, debido en moitas ocasións ás dificultades e atrancos que presentan as empresas e tamén á complexidade e dificultade técnica que en moitos casos plantexa a axeitada solución dos riscos e problemas preventivos a solventar. Nestas ocasións, para unha gran parte das mesmas, resulta fundamental a actuación e intervención dos servizos técnicos de asesoría e apoio técnico.

Atrancos máis comúns cos que se atopa a actividade preventiva sindical:

- A extraordinaria precariedade laboral que afecta a unha parte importante das persoas traballadoras, condicionadas por altos graos de temporalidade e inseguridade laboral in-

tercalados con longos períodos de desemprego, nin facilita nin favorece a implicación e participación dos traballadores/as nas actuacións preventivas dentro dunhas empresas que en moitos casos non só non a facilitan, senón que a dificultan todo o que poden incumprindo flagrantemente a lexislación vivente nesta materia.

- Tecidos produtivos con empresas dunha pequena ou moi pequena dimensión, en moitos casos sen representación sindical e sen apenas actividade preventiva.
- Desenvolvemento empresarial dunha actividade preventiva esencialmente formal e baleira de contido real que fai que a actividade preventiva sexa dunha mínima calidade.
- A redución da actividade preventiva a aspectos exclusivamente de seguridade limitan extraordinariamente a eficiencia e o alcance da prevención nas empresas.
- A falta de recursos públicos de inspección (ITSS) en materia de prevención de riscos laborais e/ou a baixa actividade e nivel de existencia dos mesmos coas empresas incumplidoras, dificultan extraordinariamente os avances que se poderían producir nestas en materia preventiva.
- As actuacións sistemáticas e permanentes das Mutuas en contra dos intereses e a saúde das persoas traballadoras, defendendo a toda costa e en exclusiva os intereses das empresas (quen lles pagan), incluso realizando e adoptando decisións medicamen-

te mal fundamentadas e altamente cuestionables que prexudican a saúde e os dereitos das persoas traballadoras, constitúen un importantísimo elemento que distorsiona gravemente a implementación de auténticas políticas de prevención en empresas que incumpren a lexislación preventiva impunemente e non corríxen as eivas e carencias que en materia de prevención afectan gravemente ao conxunto dos seus traballadores/as.

- Falta de compromiso empresarial e das súas estruturas de dirección coas políticas de prevención, que seguen a ver a prevención como un gasto económico oneroso e non como unha inversión altamente rendible en termos sociais e de competitividade empresarial.
- Servizos externos de prevención allea (SPA) que proporcionan ás empresas unhas prestacións preventivas altamente deficientes e de baixa calidade, debido en gran medida á necesidade que teñen de competir a uns moi

baixos custos nun mercado mal regulamento e completamente desequilibrado.

- Baixos niveis de integración da actividade preventiva na gran maioría das empresas, o que impide o desenvolvemento e consolidación dunha auténtica cultura preventiva que en definitiva é a que a medio prazo podería dar uns resultados consolidados e realmente positivos en materia de prevención.
- A excesiva frecuencia coa que as empresas retrasan, dificultan, sesgan ou incluso impiden a transmisión de información preventiva á que teñen dereito os delegados/as de prevención, incumprindo reiteradamente a lexislación vixente nesta materia.
- A anulación dos canles de comunicación entre traballadores e empresa e/ou o rexeitamento á opinión e posicionamentos preventivos expresados polos traballadores/as e os seus representantes, circunstancia esta que habitualmente vén asociada á redución ou minoración do dereito de participación.

A IMPORTANCIA DOS SERVIZOS TÉCNICOS DE PREVENCIÓN DOS SINDICATOS COMO ELEMENTOS DE ASESORAMENTO E APOIO

A complicada realidade anteriormente descrita chea de atrancos e dificultades, debulla a existencia frecuente duns contextos con problemas de relacións laborais de distinto alcance, índole e intensidade, fronte aos que os delegados e delegadas de prevención, os delegados/as sindicais e os propios traballadores/as necesitan do apoio técnico, os recursos e o asesoramento que

se lles proporciona dende os Servizos Técnicos de Prevención das organizacións sindicais, baixo o formato no que estes estean constituídos.

Frecuentemente esta axuda e apoio técnico proporcionado polos Gabinetes dos sindicatos resulta imprescindible para contrarrestar e combater eficazmente as situacións adversas nas que estes traballadores/as deben plantexar as súas apreciacións, esixencias de información, propostas preventivas ou denuncias, en moitos casos realizadas baixo presión e ameazas das contornas empresariais ou da indiferencia e parcialidade das mutuas colaboradoras da seguridade social ao seu servizo.

Dende os servizos de prevención de riscos laborais das organizacións sindicais e dende os seus Gabinetes, na maioría das ocasións proporciónanse ás persoas traballadoras necesarios e acaídos planes de formación en materia de prevención de riscos e saúde laboral, préstalles asistencia técnica e asesoramento preventivo personalizado, acompañamento nos procesos e procedementos de tramitación, xestión ou denuncia fronte os organismos públicos competentes na materia, e realízanse con frecuencia

campañas de sensibilización e información en materia de prevención de riscos e saúde laboral, proporcionando aos traballadores e traballadoras unha base de traballo e acompañamento para a súa participación activa e efectiva nas políticas de prevención da empresa, na seguridade dos seus postos de traballo, na defensa da súa saúde e os seus dereitos fundamentais, e en definitiva en algo tan básico, imprescindible e irrenunciable dentro da acción sindical como é a mellora substancial das súas condicións de traballo.

Así as cousas e segundo indican todos os estudos e datos existentes, a actividade dos Servizos Técnicos de Prevención das organizacións sindicais aportan un apoio esencial e imprescindible para que os representantes dos traballadores/as e as propias persoas traballadoras poidan dispoñer de coñecemento, información, argumentación técnica e recursos de apoio e asesoramento para poder realizar a súa laboura de negociación, esixencia e reclamación de mellores na súa seguridade, saúde laboral e condicións de traballo a pesares dos múltiples axen-

tes e factores do sistema que pretende eliminar ou minimizar a súa capacidade para obter e defender eses os seus dereitos.

As condicións de traballo, a calidade e seguridade en como este se presta, forma xa a estas alturas unha parte absolutamente esencial e irrenunciable das reivindicacións e prioridades de acción sindical de calquera sindicato de clase que poida recibir tal denominación. Ás veces asombra comprobar como aínda xa ben sobrepasado o século XX segue a haber traballadores/as ou incluso cadros sindicais que dende a súa inexplicable ignorancia e cerrazón, menosprezan, minusvaloran ou simplemente non consideran a prevención de riscos laborais e as condicións de traballo como o elemento clave xunto co salario para o desenvolvemento dunha acción sindical prioritaria e esencial na defensa dos intereses e dereitos máis importantes e irrenunciáveis de calquera persoa traballadora. Seguimos avanzando, mais esta é unha senda que nunca se pode deixar de percorrer. Sen dúbida algunha, a loita sindical é o único camiño fronte ao capital e a explotación empresarial.

Depósito Legal:
C428-2012

Os contidos publicados son responsabilidade exclusiva do Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral da Confederación Intersindical Galega e non reflicten necesariamente a opinión da "Fundación Estatal para la Prevención de Riesgos Laborales F.S.P."

Edita: Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral. www.cigsaudelaboral.org